

Új képe

AZ ÉSZAKI MAGYAR PROTESTÁNS GYÜLEKEZETEK LAPJA

Adventi gyertyagyújtás Stockholmban (Szilágyi Enikő felvétele)

paradicsom mezejibe
arany szőnyeg leterítve
azon van egy rengő bölcső
abba fekszik a kis Jézus

jobb kezibe aranyalma
bal kezibe aranyvessző
hogyha aztat megzsundítja
cseng az erdő zeng a mező

(Karácsonyi mondóka – Bukovina)

MOLNÁR-VERESS PÁL *lelkész*
az Egyháztanács lelkesi elnöke
523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Tel: 033-275 022 Mobil: 070-602 29 68
E-mail: parokia@keve.se

EGYHÁZI TISZTSÉGVISELŐK

Dr. SEBESTYÉN GÁBOR *Stockholm*
az Egyháztanács világi elnöke
országos felügyelő
126 47 HÄGERSTEN Fastlagsvägen 42/1
Tel: 08-18 41 72
E-mail: gabor.sebestyen@yahoo.com

GAAL ANDRÁS *főgondnok, Jönköping*
az Egyháztanács elnökségének tagja
567 31 VAGGERYD Smedbygatan 21
Tel: 0393-161 69
E-mail: gaal.andras@telia.com

TÓTH ILDIKÓ *főjegyző, Sölvesborg*
az Egyháztanács elnökségének tagja
294 34 SÖLVESBORG Rektor Dahlg 4 H
Tel/Fax: 0456-140 37 Mob: 0730-25 40 14
E-mail: tothildiko41@gmail.com

PITLIK PÁLHÁZI KATALIN *Malmö*
az Egyháztanács elnökségének tagja
217 46 MALMÖ Roskildevägen 9 A
Tel: 040-26 76 38
E-mail: katalinpp@hotmail.com

ifj. VASZI ÁRPÁD *Helsingborg*
az Egyháztanács elnökségének tagja
254 49 HELSINGBORG Jaktfalsgatan 62
Tel: 042-24 30 08 Mobil: 0722-25 88 90
E-mail: avaszi@tele2.se

TIGLEZÁN JÓZSEF *központi pénztáros*
az Egyháztanács elnökségének tagja
144 52 RÖNNINGE Verandastigen 3, 5 tr
Mobil: 070-482 86 57
E-mail: josef@tiglezan.com

DEÁK GYÖRGY *Borås*
507 54 BRÄMHULT Jutegatan 11
Tel: 033-23 03 07
E-mail: deak.gyuri@hotmail.com

ETÉDI LAJOS *Ljungby*
341 38 LJUNGBY Hångersvägen 33
Tel: 0372-844 86
E-mail: ludde_etedi@hotmail.com

FEKETE JENŐ *Eskilstuna*
633 53 ESKILSTUNA Klarbärsvägen 23
Tel: 016-12 00 39 Mobil: 070-920 33 72
E-mail: feketejeno@yahoo.se

JORDÁKY BÉLA *Göteborg*
428 35 KÄLLERED Gamlehagsvägen 19
Tel: 031-795 25 02 Mobil: 070-562 31 08
E-mail: bela.jordaky@telia.com

REHÓ ISTVÁN *Västerås*
723 51 VÄSTERÅS Glasbärggatan 7
Tel: 021-12 09 91
E-mail: gerd@jowork.se

SÁRKÁNY SÁNDOR *Halmstad*
312 40 GENEVAD Lillgatan 2
Mobil: 070-972 46 78
E-mail: sandorsarkany@yahoo.com

SPÁDA JÁNOS *Växjö*
SPÁDA ILDIKÓ *Szeretetszolg. megbízott*
352 47 VÄXJÖ Hjalmar Petris Väg 10 B
Tel: 0470-76 34 42 Mobil: 076-233 66 17
E-mail: spada.j@tele2.se
E-mail: ildikoba57@yahoo.co.uk

TÅNGAGÄRDE *Gyülekezeti Otthon*
Ungerska Protestantiska Församlingshemmet
523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Tel: 033-27 50 22

Külföldről Svédország hívószáma: 0046

Gondozzuk és őrizzük

Az Új Kéve novemberi számában már említést tettünk a Tångagärdei Gyülekezeti Otthonban tavasztól őszig elvégzett néhány munkáról. Most az alábbiakban folytatjuk ezeknek sorát.

Még a nyár elején kiürítettük és újrarendeztük a műhelyház „Dühöngő”-nek nevezett szobáját, ahol az egyik falra polcrendszerrel állítottunk fel, a két ablak közé egy L alakú íróasztal került, melyet 10 gyermek ülhet körül. Az U alakban elhelyezett ülőgarnitúrák 10 személynek biztosítanak társalgó helyet. Elrendeztük a műhelyház padlásán tárolt régi bútorokat és tárgyakat is, de a nyár végén sajnos mindent ismét szétdobálva találtunk.

Varga József stockholmi hívünk értékes könyvadománya négy új polcra került, egyben újrarendeztük könyvtárunkat. A több példányban levő fölös köteteket az előszobában felállított polcokra helyeztük, ahonnan bárki ingyen elviheti azokat.

Az augusztusi anyanyelvi tábor zárónapján súlyos áramzavar állt be. A megégett főkapcsolót hivatásos villanyszerelők cserélték ki, akik egyben a hálózatot is leellenőrizték és rendben találták. Hogy mi okozta a zavart, csak találgatni lehet. Ezúttal is hangsúlyozzuk, hogy a ház villamos berendezéseinek jó állapotban lételet és megfelelő működését a ház tulajdonosa, a Tångagärde Alapítvány biztosítja, viszont a táborozók által a hálózatra kapcsolt készülékek előírászerű használatáért a mindenkori táborvezető felel. Az esetleges tűzveszéllyel összefüggésben szükségessé vált a vészkijárat rendbetétele is.

Éveken át rendeztek itt gyermektáborokat anélkül, hogy a vészkijárat létrájának hiányzó részét pótolták volna. Gaal András jönköpingi felügyelő megvette és felszerelte ezt.

Mivel évente nagy összegeket emészt fel a ház villanymelegítése, tervbe vettük a fafűtésre való átállást. Mivel a kéményseprő nem tudta megközelíteni a kéményeket, a halmstad-i Davids Tak céget kértük fel a munkálatok elvégzésére. A kiküldött két szakember, Molnár József és munkatársa Wolfgang, három nap alatt elkészítették és felszerelték a nagyház két kéményéhez egy-egy tetőkibúvót, ezekhez korláttal ellátott, csúszásgátló kilépőket, a fiúház kéményéhez pedig egy tetőre rögzített létrát. Minőségi munkájukért ezúton is köszönetet mondunk. Rövidesen sor kerül a kémények kitakarítására, utána következhet a kályhák nyomáspróbája. Folytatása januárban.

Kibúvók és kilépők kerültek a nagy ház kéményeihez, a fiúházhoz pedig tetőlétra. Kezdődhet a csókafészek-irtás.

Helyére került a tűzbiztonsági létra kiegészítő része is.

Az Alapítvány Intézőbizottsága

Halmstadiak Tångagärdén

November 18-20. között meghitt, kedves találkozóra került sor Tångagärdén, melynek során a halmstadi gyülekezet tizenkét tagú csoportja gyülekezeti otthonunkba látogatott. Az ötlet onnan származott, hogy idén januárban gyülekezeti találkozót szerveztünk a borásiakkal, akik kiruccantak egy hétvégére, amikor a lelkésznek nem volt másfele szolgálata. Akkor Malmöből is érkeztek hárman, most pedig egy rövid időre Göteborgból jött ki a halmstadiakkal ismerkedni Bartos László teológus és párja, Imola, de a csoporthoz a 250 km-re fekvő Paskallavikból is csatlakozott egy házaspár, Lázár Márton és neje, Erzsébet.

Szombat délelőtt a résztvevők a gyülekezeti otthon környékével, a Tolken-tó partvidékével ismerkedtek, majd a találkozó szinte folytatása lett a júniusi bukovinai-erdélyi-csíksomlyói körútnak, tekintve, hogy a most eljöttek zöme a búcsún is résztvevőkből verbuválódott. Természetes volt tehát, hogy újból levetítsük a kirándulás emlékezetesebb epizódjait, megtekintve ezúttal Faragó Irén és Csáky Borbála képeit is. Böven volt időnk belemélyedni Bukovina történelmi-földrajzi ismertetésébe, a hazatelepítések történetébe. A könyvespolcra előkerültek a szakmunkák, melyekből nemcsak a história komor lapjai köszöntek ránk, hanem az elődök hiedelemvilága, énekkincse, szokásai és ízes nyelven elmondott, vaskosan megkacagtató humoros történetei is. Lelket simogatók voltak az esti együtténeklések és imák, s bár eredetileg nem volt meghirdetve, talán minden hivatalos, templomban tartottnál bensőségesebb volt a gyülekezeti otthonban „ad hoc” rendezett vasárnap délelőtti istentisztelet, melynek során a lelkész a szertartás liturgiai elemeit és azoknak értelmét is elmagyarázta a résztvevőknek.

Az egyik délután Csáky Borbála római zarándokútjáról vetített képeket, Molnár-Veress Pál lelkész pedig az 1999-ben Costa-Ricában, Hondurasban és Guatemalában tett útját elevenítette fel diaképeivel. Előkerültek az onnan hozott varrottasok, a maja indián nők által hímzett és díszített blúzok, melyeket a kézimunka értékét ismerő bukovinai székely asszonykák kíváncsian magukra is öltöttek, amennyiben a nyakkivágás azt engedte (jobbra Kacsuk Éva indián mezben).

(Folytatása a 15. oldalon)

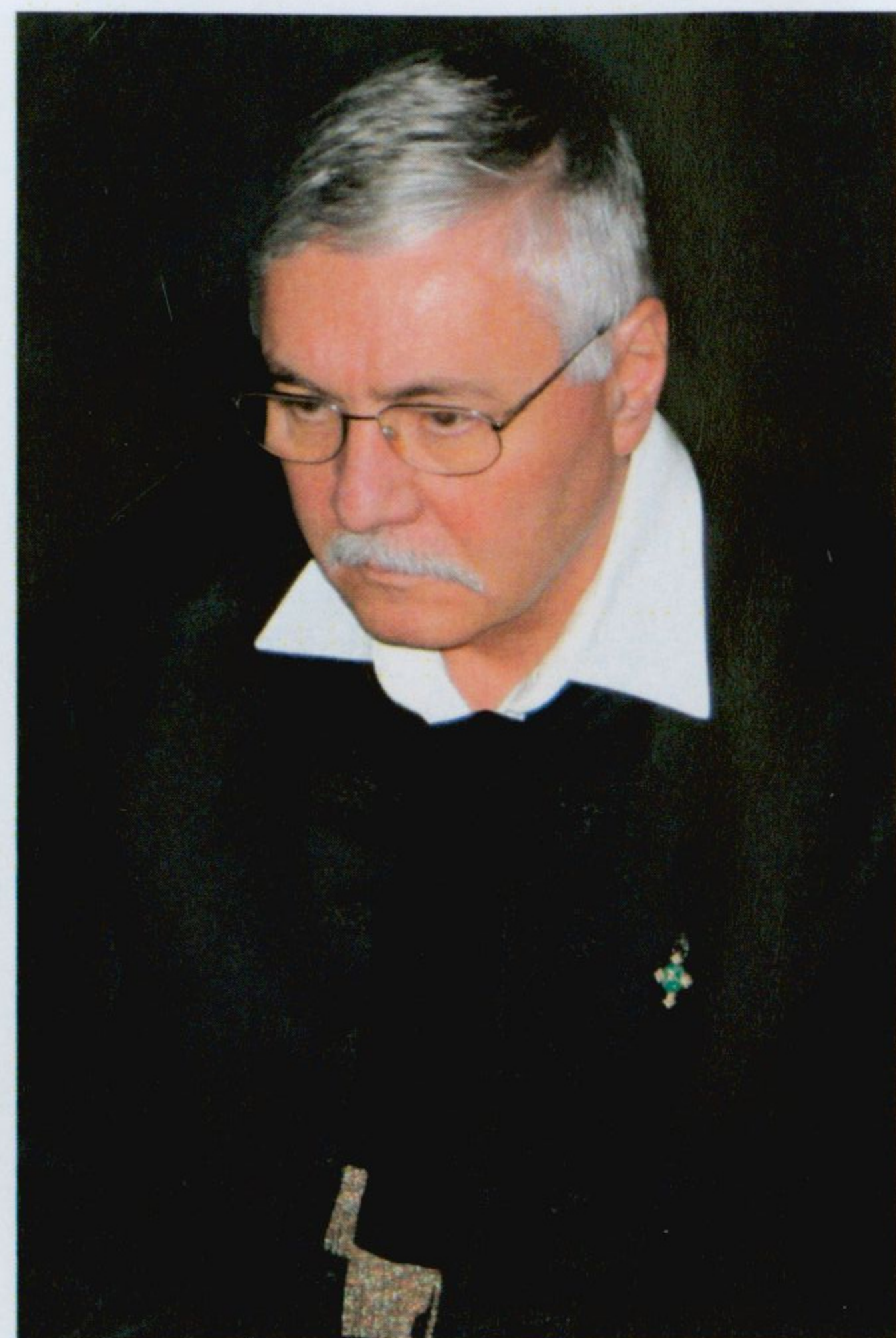

Mokos Magdolna

Magyar Mártírok emlékistentisztelete Strängnäsben

Práda Kinga

Dr. Sebestyén Gábor

2011. december 3-án immár harmadik alkalommal emlékeztünk gyászsistentisztelet keretében magyar vértanúinkra a Strängnási Dómtemplomban, a Mártírok kápolnájában, ahol egy kis márványtáblán Sass Kálmán (1904–1958) érmihályfalvi református lelkész neve is szerepel, akit az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése után „államellenes fegyveres összeesküvés, hazaárulás, az önálló Erdély létrehozására irányuló lázítás, felbujtás, a szocialista államrend elleni szervezkedés, a magyar ellenforradalommal való szolidaritás és kapcsolat, röpcédulák készítése és terjesztése, románellenesség” koholt vádjai alapján halálra ítélték. A halálos ítéletet 1958. december 2-án hajtották végre a szamosújvári börtönben. Ezért tartjuk vértanúinkra emlékező gyászsistentiszteletünket minden év december elején.

Sántha Hanga

Gazda József

Jánky Emese

Gazda József

Az adventi várakozás fényei

Ilyenkor, Adventkor fények égnek az ablakokban.

A várakozás fényei.

A reménység fényei.

Miben reménykedhetünk mi magyarok, akik itt is és ott is, otthon, a szülőföldünkön és kint a nagyvilágban vesztesek vagyunk.

Háborúk vesztesei, a szülőföldünk elorzásának a vesztesei, szabadságunktól való megfosztásunknak a vesztesei. Még csak végiggondolni is szörnyű, mik történtek velünk csak a XX. században, a magyar történelem eme egyik legszörnyűbb századában.

1914-ben énekelve vonulnak a magyar katonák a háborúba. „Jövünk haza, ne féljete! Megverjük a szerbeket, s már itthon is vagyunk.”

1916-ban már menekül a negyed ország. Menekül az egész Székelyföld, betörték a „szövetségeseink”, a románok, hadüzenet nélkül törtek be, orvtámadással törtek be a védtelen keleti határon át. És ezzel elkezdődött a magyarság XX. századi kálváriája. Elkezdődött a magyarság útja fel a Kálváriára. Ezen a Kereszt-Úton stációk is voltak, ilyen volt Galícia, Doberdo, Károlyi szégyenletes forradalma, Kun Béla rémuralma, s ez utóbbiak következményeként (is): Trianon, a második világháború, odadobásunk Kelethez, s ennek következményeként: Rákosi és Kádár János. Majd '89 után jött a kirablása, letaszítása az országnak. Ezeket egybevetve: Elvesztettük a hazánkat, aztán megint elvesztettük. Szolgásgba jutottunk a saját szülőföldünkön. Rabszolgák lettünk! Felettünk uralkodó hatalmak – köztük idegen ajkúak – rabszolgái, a kommunizmus rabszolgái. Menekültünk, „kitáncoltunk” a nagyvilágba 1848–49 után, a múlt század elején.

A texasi magyarok már a Kossuth idejében érkeztek. Ők először Ohio államban települtek le, s ott egy Új Budát alapítottak. Az egy rövid életű település volt, onnan Texasba költöztek. Nem mindannyian hagyták ott Ohio államot. (Molnár Ágoston, 1927, Cleveland)

Fiume tele volt kivándorlókkal. Nem örvendtem valahogy én akkor ennek a látványnak. Ott csavargott a városban a sok ember addig, amíg a hajót előkészítették a beszállásolásra s indulásra. Vagonszámra hozták a húst, voltak ott hűtőkészülékek, s oda bérakták. S bé oda a sok ezer embert! Emeletes kivándorlólóházat is építettek. Az a nagy hajó es, mint egy emeletes ház, s tele emberrel, hússal, élelemmel. Belesüllyesztette az a nagy súly a hajót a tengerbe. Oda beszállásolták azt a töménytelen sok embert, és osztán vitték. Kíváncsiságból bementünk a hajóra, de ha nem kalauzolták az embert, nem talált ki onnan. Olyan volt a berendezés, annyiféle fülke volt ott, s annyiféle nép! Különösen a szlávok mentek sokan! De mentek magyarok, románok, s mindenfélék az országból... Hát, kérem szépen, a

vágy elfogta az embert! Elmentek, de hova? Mindenkit csak bepakoltak valamilyen fülkébe, s ott a száját be! Ott aztán kellett dolgozni. Rea kellett dolgozzon arra es, hogy kivitték, s arra es, hogy visszajöhessen. De sokan vissza se jöttek. Visszajövő hajót nem láttam, amíg Fiumében voltam. Később egy emberrel találkoztam Felvidéken, egy visszaérkezővel. Fel volt törve az erős munkától, le vót nyomorodva... (Vass Ignác, 1888, Ozsdola)

Az én apám is kiment egyszer kilencszáznyolcban, akkor tizenben hazajött, s tizenkettőben újra kiment. Mert vót akkor egy hatalmas esőzés, úgy, hogy mezőgazdasági krízis lett, eláztak a szántóföldek, ősszel nem tudtak betakarítani. Ott maradt a burgonya a földben. Megindult már a heremag, nem tudták kicsépelni! A kalászos gabonák mind megkeltek. Nagy földcsuszamlások lettek. Akkor nagyon sokan kimentek Amerikába. Kilencszáztól errefele kezdődött meg a nagy kivándorlási láz. Na, osztán tizenkettő, tizenhárom, tizennégy..., mind mentek. S akkor jött tizennégyben a háború, s már nem lehetett visszajönni. Férfierő nélkül maradtak a gazdaságok, mind asszonyok gazdálkodtak. S gyermekek! (Ferencz Árpád, 1910, Olasztelek)

Kivándorlók egy Amerikába induló hajó fedélzetén (Korabeli felvétel)

Aztán menekültünk 1916-ban. Menekültünk a Trianon-leszakította részekről '20-ban. Még 1924–25-ben is voltak, akik vagonlakásokban laktak a Csonka ország pályaudvarain. És folytatódott a Magyar Kálvária 1944–45-ben.

Édesapám 1900-ban született, s 1919-ben a Ludovikán volt, amikor Kun Bélával volt a 133 napos nagy gondja Magyarországnak. Édesapám az úgynevezett ludovikás ellenforradalomban részt vett, és már vitték őket a veszthelyre, miután legyőzték őket, kiéheztették, nem volt semmijük, és ha annak a megszálló, ellenőrző tisztikarnak a tagja – a neve nem jut eszembe – nincs ott, akkor én nem tudok most beszélni, mert elintézték volna, és én nem is lennék. Ez benne olyan erős antikommunista érzést váltott ki, hogy a világháború utáni helyzetben ő – mint a Szent László Hadosztály egyik ezredparancsnoka – Ausztriában

az angol megszálló erőknél a védelmét kérte. (Goór György, 1926, Sydney)

Hát az országutak tömve voltak Wiener Neustadtól Zágrábig, mind-mind. A régi Karintia tele volt koncentrációs lágerekkel, ahol családok, katonák, oroszok, magyarok voltak... Jöttek lovas szekéren, autón, teherautón, mindenhogy. Gyalogosan is. Amíg tudtunk repülni, a kőszegi repülőtérén voltam utoljára, osztán fel kellett robbantani a gépeket. Tragikus volt, mert a lovak megdöglöttek, minden összetört, az emberek dobálták el a terhüket. Mindenki próbált „szerezni”, amit lehetett. Összeszedtek egy csomó holmit, vitték ötszáz kilométert, s amikor nem tudták hová vinni, akkor eldobálták. Szóval tragikus volt. (Kammerer Egon, 1926, Caracas)

Araszoltunk tovább nyugat felé, hogy saját életünket mentsük, s főként találjunk egy olyan helyet, ahol majd talpra állítják az egységünket, s újból mehetünk harcolni. Nagyon sok volt az embervesztésünk, de még az is hozzá, ha csak példának mondom, a kétszáznegyven harckocsi közül volt tíz darab, ami megmaradt. Természetesen harckocsi nélkül az ember nem lehet harcos. Pozitív biztatással vártuk, a németek majd feltöntenek bennünket. Hát sajnos – ezt nem hibáztatásnak mondom, az ő bajuk is éppen elég volt – nem tudtak bennünket feltölni, a mi számunkra a háború, mint harcos katonai alakulatnak, befejeződött. A papíron való kötelékek megvoltak, engem elirányítottak: Pápa, Győr, Kisalföld, Németország, azzal, hogy igen, majd a legközelebbi állomáson föltöntenek. Hát ez nem következett be egész a háború végéig. (Sebestyén Béla, 1918, Brisbane)

Aztán a „műszaki zár” Rákosiék által való létrehozásával már aknák robbanhattak a menekülők talpa alatt.

Negyvennyolc volt a változás éve. Akkor már írták az újságok, a müncheni magyar újság is írta, hogy műszaki határzárat létesítettek taposóaknákkal, meg elektromos áram a drótkerítésben... Ez most az ő világuk volt, s nagyon is kihasználták. (Kardos Béla, 1930, Sydney)

Aknamezőn, szögesdróton átjönni. Ezt egy volt katonármester tanította meg nekünk... A gyalogsági aknák össze vannak kötve egymás mögött dróttal, és amikor kifelé megyek, a drótot, ha kihúzom a csapószög alól, fölrobbannak a kétoldali bombák, esetleg többek. Ilyenkor voltak a halottak. Voltak, akik a lábukat veszítették. S voltak, akik meg is tudták úszni. De a módja az volt, ahogy átvágtuk a drótkerítést, ki kellett nyomban „halászni” a bombákat a halászbottal. A zsinórt előredobtuk és visszahúztuk, az beakadt, s ebből tudtuk, ott van a drót. Azt akkor az egyik megfogta, és áttette a többinek a lábát a dróton. S akkor nem robbant föl... (Bicsics Imre, 1930, Caracas)

És folytatódott 1956 szégyenletes és fájdalmas, nyugati/amerikai támogatással való porbatiporásával. A világ újra megtelt – ezúttal szinte egytől-egyig fiatal – magyarokkal. És a haza romokban hevert újra.

S akik akkor maradtak, hamarosan sokan úgy érzik, hogy a börtön-országban élni megalázó és lehetetlen. S más módszerekkel, de újra magyar menekülők lépik el Európa és a Világ útjait. A csonka országból, Délvidékről és Erdélyből. Így telt meg

velünk a világ, sorsüldözött nép lettünk újra és megint, mint történelmünk során már annyiszor. Elvesztettük mindenünket, mint már a történelemben annyiszor!

Először veszítettük el a hazánkat, mikor a család átjött Magyarországra Erdélyből. Itt az orosz megszállás első napjaiban elvesztettem megint mindent. Akkor összeszedtem magamat, mint az újjáalakult rendőrkapitányság vezetője. És megint berendeztem magamnak egy házat. Berendeztem az életemet. És amikor el kellett jönnöm – ’48-ban jöttem, menekültem ki Magyarországról –, megint elvesztettem mindent. Na, ez a harmadik teljes veszteség. Amikor Ausztriában voltunk két évig, az ember mégis tesz valamit, hogy lakhatóvá tegye azt az egyszoba-konyhás kis lakását, melyben meghúzta magát. Megint ott kellett hagyni mindent, csak egy bőrönddel sétáltam tovább. Ez már negyedszer történt. Ez így ment. Nagyon nehéz volt otthagyni Magyarországot, annak ellenére, hogy – amint mondom – emigránsnak éreztem magamat ott is. Erdély közelsége miatt volt nehéz otthagyni Magyarországot, nem is a csonka haza miatt, hanem Erdélyért. Valahogy én Erdélyt és a csonka Magyarországot nem tudtam elválasztani sohasem. Ez bennem maradt, habár az apám nem direkt nevelt erre, de mégis valahogy a gyermeki képzelet ezt magában kiszínezte, és így maradt meg, így raktároztam el az agyamba is és az érzelmeim rabságába is. Hogy ez egy egységes haza, amelyiket a Kárpátok ölelik össze. És ez egy. Ez olyan érzés, hogy amikor átmentem Ausztriába, amikor készültem, hogy átmegyek, mert át kellett mennem, a kalandba bele kellett mennem, még nem tudtam beletörödni abba, hogy tényleg, tényleg, tényleg itt hagyom ezt a Kárpát-medence ölelte országot, melynek a csonka haza csak egy része volt. És ma is úgy érzem, hogy mi, emigránsok, akik szerteszét vagyunk a világban, közel érezzük magunkat azokhoz az emberekhez, akik a csonka országon kívül, de a Kárpát-medencén belül élnek, és az egésznek az érdekében dolgozunk. (Menyhárt Jenő, 1921, Sydney)

Van-e hát mire várni? Van-e miért lángokat, léleklángokat, lélekfényesítő, hiterősítő lángokat gyújtani? Ó, ha a hazánk! A lengyel himnusz szavai zengnek a fülemben:

„Szent oltárodnál térdrehullva kérünk, / Szabad hazánkat, oh add vissza nekünk!”

Igen, a szabad hazát! Ami nincs, ami ma is rabszolga-láncra kötött, kifosztott, letiport, sárba taposott haza.

És a magyarság darabokra szaggatott nemzet. Új fogalmakat szült a XX. század: erdélyi magyarság, délvidéki magyarság, felvidéki magyarság, burgenlandi magyarság, és hadd álljon itt a végén: „a harmadik ág”, a diaszpóra, a Világ Magyarsága. A Szétszóratottság magyarsága. A „pusztulunk, veszünk, s mint oldott kéve, széthull nemzetünk” Tompa Mihályi diagnózis beteljesedett, kiteljesedett. Itt élünk a világ több mint 50 országában, fogyatkozóan, felszívódóan, itt, az idők malmában. Itt a Világóceán hullámozó végtelenében hánykolódóan, sodródva a Végítélet beteljesedése felé.

És ha így van, van-e amire még várni? Van-e, amiben még reménykedni? Ama adventi lángok lehetnek-e a mi lángjaink is? A mi várakozásunk lángjai? A mi reménységünk lángjai is?

Reménykedhet-e a nemzet? És: szűkítve-bővítve a kérdést: Reménykedhet-e a diaszpóra? Külön-külön lebontva: az amerikai, az ausztráliai, dél-amerikai, vagy még szűkebben nézve: a svédországi magyarság?

Hogy reménykedhet-e?

Az adventi várakozás lényegére kell gondolnunk. Olyan ez, mintha azt a kérdést tennők fel, hogy várhatta-e, várhatja-e az emberiség a Megváltó születését? A Gyermeke eljövételét. Hihet-e az emberiség a Betlehemi jászol fényében, a Betlehem felé mutató csillagok fényében? Hihetünk-e a Jóban, a Szeretet hatalmában?

Hihetünk-e a Csodában?

Az isteni Csodában?

Vagy: szabad-e hinnünk? Szabad-e Krisztust követnünk? A krisztusi hitet felvállalnunk?

Mert ha nem, akkor miért vagyunk a világon?

A magyarság küldetéses nemzet. Egész történelmünk ezt bizonyítja. Magyarország ütközőpont lett a történelemben. Itt, Európa szívében, Európa közepén. Kelet és Nyugat ütközőpontja. A két világhatalomra törő erő ütközőpontja.

Megállítottuk 1241–42-ben a tatárokat. Akik Európa, az európai civilizáció ellen törtek.

Megállítottuk 150 évi vérző szenvedésünk árán a törököket. És hadd fűzzük hozzá rögtön: megállítottuk 1956-ban a kommunizmusnak az egész világ felfalására készülő rémeszméjét, rémszisztemét. Megállítottuk ugyanúgy, mint a tatárjáráskor a tatárokat, a törökdúláskor a törököket: a saját vérünkkel, életek, magyar életek feláldozásával.

Küldetést teljesítettünk akkor, és küldetés vár ránk ma is. Még nem tudni, nem látni tisztán, de ott van az örvénylő világ közepén a parányira zsugorított Magyarország, mely még mindig lehet példa-ország a nagyok számára is. A legnagyobbak számára is. Jelt adhat, példát mutathat.

De ehhez elsősorban saját sorait kell rendeznie.

Belső megtisztulását kell elindítania. Saját lelkében, saját lelkünkben, saját tudatunkban kell megteremtenünk a rendet. Tudatosítanunk kell saját feladatainkat. Legfőképpen azt, hogy:

A betlehemi jászol ott van már, és hogy a Megváltás eljövételét is jelzik, hirdetik a csillagok.

És azt is kell tudnunk, hogy a Heródesek is jönnek, születnek, felnövekednek!

És nekünk látnunk, minden idegszálunkkal éreznünk kell: hogy hol a helyünk. A betlehemi gyermekgyilkosságot elrendelő Hatalmi Örület, vagy a Betlehemi Csillag fénye nyomán a jászolhoz oda zárandókló, Tisztelgő három királyok mellett.

A megváltást nem akarók vagy a Megváltó mellett?

Egyszóval: sorsunk a mi kezünkben is van.

Nemzetünk nem egységes. Otthon is, az utódállamokban, a leszakított területeken s a diaszpórában is sok a zavar, sok a tévelygés.

Ahhoz, hogy önmagunkat megtaláljuk, a Betlehemi Csillagot kell követnünk. Annak a fénye nyomán kell elindulnunk.

A magyarság bizonyította, hogy cselekvőképes nemzet. Feltámadásra képes nemzet. Ezt példázza egész történelmünk.

Rákóczi, gróf Széchenyi István és Kossuth példája, 1956 őszben ébredt tavasza, vagy ezt példázza a diaszpóra története is. Megérkeznek az üldözöttek, az igaz élet lehetőségéből kizártak, megérkeznek a ködbe, a homályba, az otthontalan világba, és ott életet teremtenek maguknak, felemelkednek, sokszor még a vad idegenben is élre törnek, vezetők, irányítók lesznek. Életre kelnek a halálra ítélték. Azok, akiknek már a sírjukat is megásták odahaza a nemzetellenes erők.

És kilépnek az ismeretlenség soraiból a tenni akarók. A nemzet megmaradásáért fáradozók. Kilépnek az ismeretlenségből, dolgozni kezdenek, cselekedni kezdenek, szerveznek, gyermekeket tanítanak, cserkészetet indítanak, és a szív lüktetni kezd. A nemzet élni kezd!

Nézem Advent fényeit! Nézem a reménység lángjait. És tudom, hiszem, hogy van remény. De azt is tudom, hogy ez a remény nem lehet a tétlen, tehetetlen, cselekvésképtelen várakozás reménysége. Ez a remény megerősítést vár cselekvésünk révén. A szilárd elhatározásunkban. Gyermekeinket, unokáinkat csak mi nevelhetjük magyar tudatra. Csak mi adhatjuk át nekik a nemzet szeretetének érzését. Csak mi adhatjuk át az Anyanyelv Csodáját. Ezt a csodát, az emberiség talán legősibb élő nyelvét, a teremtés remekművét. Amelyik lehetne akár dadogó, satnya és silány, de akkor is a miénk volna! Édesanyáink nyelve. A nemzet nyelve. Petőfi Sándor, Arany János és Ady Endre nyelve. A megtartó igék nyelve!

És csak mi adhatjuk át történelmünk ismeretét, a „vaszegekkel veretett” magyar sors ismeretét, mely még így, töviskoronásan is gyönyörű, s fájdalommal tele bár, de lelkünk része. És csak mi adhatjuk át az érzést, hogy magyarnak lenni szép, magyarnak lenni jó.

A világóceán – a dolgok természete, a többség, a nagyobb tömeg vonzereje révén – el akar nyelni bennünket. Hánykolódó csónakok vagyunk ama Hatalmas Óceán fodrozó, hullámzó, hánykolódó vizén. De a csónakot meg lehet tartani! A csónakot jól lehet kormányozni. Meg lehet küzdeni a végtelen vízzel, az árral, áradással, de ehhez erő kell – és van erőnk –, ehhez akarat kell – és kell hogy legyen akaratunk –, ehhez kitartás kell – és kell hogy legyen kitartásunk.

Már Széchenyi István tudta és ki is mondta: egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalóak. De azt is kimondta Széchenyi: hogy nem mindenki érez magyarul még azok közül sem, akik köztünk élnek, s magyarul beszélnek. Pedig a megmaradáshoz magyarul érző emberekre, magyar szívre van szükség. Ezt az érzést kell erősíteni magunkban, ezt a szívet kell erővel lüktető szívvé, érző, szerető szívvé erősíteni, mert a nemzetszeretet, a nemzetért való tenni akarás csodákat művelhet. Még elveszettnek hitt gyermekeinkben is megindulhat a visszamagyarosodás vágya, érzése, s az érte való cselekvés.

Ne feledjük: „Nincs veszve bármi sors alatt, / Ki el nem csüggedett.” (Vörösmarty)

Számomra ez Advent üzenete is.

Dr. Szentiványi Gábor

De Ruyter évforduló Hollandiában

Egy magyar diplomata számára mindig fontos és sokszor felemelően izgalmas is hazája és az állomáshelyéül szolgáló ország történelmi kapcsolatainak megismerése, az emlékek ápolása és a régmúlt eseményeinek felelevenítése, különösen, ha azoknak a mai nap számára is akad mondanivalója.

Londoni magyar nagykövetségként megismerkedtem Skóciai Szent Margit, az Árpád-házi magyar királyi sarj életével, és az egyházi naptárban neki szentelt novemberi napon a 2000. évben rá is emlékezve ünnepeltük meg az 1200 főnyi hallgatósággal megtöltött Westminster Katedrálisban a magyar államiság ezredik és a kereszténység kétezredik évfordulóját magyar ökumenikus istentisztelet keretében. A mai Hollandiában és Belgiumban máig tisztelettel őrzik „magyarországi Mária” (Maria van Hongarije) emlékét, aki II. Lajos özvegyeként Németalföld kormányzójává vált a mohácsi csatavesztést követő időszakban.

A holland-magyar történelmi kapcsolatok fontos elemeit képezik az évszázadokon keresztül ott tanuló magyar peregrinusok, protestáns teológiai hallgatók, és a legnagyobb holland hadvezérnek tekintett Michiel Adriaenszon de Ruyter admirális tette, aki azzal írta be nevét a magyar (és az egyetemes) protestáns történelembe, hogy 1676. február 11-én, flottájával Nápolyban tartózkodva, kiszabadította azt a még életben levő

26 magyar prédikátort, akiket az ellenreformáció során ítélték gályarabságra. A történet a protestáns közösség tagjai előtt jól ismert, így most elsősorban az Admirális születésének 400. évfordulójával foglalkoznánk.

A február 11-i évfordulóról a hollandiai magyarok évente megemlékeznek. A prédikátorok kiszabadításának 325. évfordulóján (2001-ben) Orbán Viktor miniszterelnök is koszorút helyezett el a tengernagy földi maradványainak helyet adó kriptában, az amszterdami Nieuwe Kerk-ben.

Az admirális születésének (1607. március 24) 400. évfordulóját még a saját történelmükkel általában kevésbé foglalkozó hollandok is méltóképpen meg kívánták ünnepelni. Kellő időben országos emlékbizottságot hoztak létre a királyi udvar, a kormány, a haditengerészet kijelölt vezetőinek, illetve a család egyenes ági leszármazottainak, köztük a Magyarországon többször járt Frits de Ruyter de Wildt részvételével. A Hágában működő nagykövetek közül hárman kaptunk meghívást az igen rangos testületbe. A dán nagykövet asszony (aki hozzám hasonlóan jelenleg éppen Stockholmban képviseli hazáját) meghívását az indokolta, hogy a Hollandia számára oly fontos Hanza kereskedelem tengeri útvonalainak nyitva tartásáért felelős holland flotta éppen a svédek ellen segítette ki a X. Károly Gusztáv által szorongatott dánokat, amikor is 1658 októberében áttörte Koppenhága blokádját. A brit nagykövet sajátos, iróniát sem nélkülöző helyzetben volt, mivel őt az akkori fő ellenféllel, Angliával több-kevesebb sikerrel vívott 3 tengeri háború miatt hívták meg, nem feledve persze azt sem, hogy napjainkban a brit és holland haditengerészet között igen szoros az együttműködés. Igazán pozitív és napjainkban is aktuális tartalommal a magyar nagykövet meghívása bírt, hiszen magyar részről de Ruyter sikeres és nemes tettet ismertük el, amikor is kiszabadította a hitükért rabságba vetett prédikátorokat.

A hágai magyar nagykövetség – a méltó megemlékezés mellett - elsősorban arra kívánta kihasználni az évforduló kínáta lehetőségeket, hogy minél ismertebbé tegye az admirálisnak a holland közönség által kevésbé ismert, magyar vonatkozású érdemeit. Ennek megfelelően információkkal és háttéranyagok-

Van Soest holland festő de Ruyter holland tengernagy négynapos tengeri csatáját ábrázoló képe.

Dr. Szentiványi Gábor magyar nagykövet (középen balra) de Ruyter admirális síremlékénél.

kal láttuk el a témával foglalkozó holland múzeumokat, illetve kutatókat, és a 26 gályarab kiszabadításáról magam is említést tettem különböző eladásaimban, interjúkban, illetve találkozóimon, többek között a miniszterelnökkel és holland politikai, parlamenti vezetőkkel.

A magyar vonatkozású kapcsolat hangsúlyosabbá tételét már csak azért is kedvezően fogadták, mert a tengernagy tevékenységének megítélése a holland közvélemény egy részénél nem feltétlenül volt kizárólag pozitív. Sokan elfeledkeztek arról, hogy de Ruyter egy 17. századi nagyhatalom haditengerésze volt, akinek feladatául szabták a szabad kereskedelmi hajózás feltételeinek biztosítását. A tengeri útvonalak nyitva tartása és megtisztítása például az észak afrikai kalózoktól, vagy az akkor szokásos rabszolga-kereskedelem megtűrése ma már nem felel meg az etikai normáknak. Az admirális emberi nagyságát, erkölcsi tartását és vallásos meggyőződését ugyanakkor kiválóan bizonyítja a magyar prédikátorok kiszabadításának következtében végigvitt, nemes cselekedete. Életrajzírója, Brandt tiszteletes jegyezte fel róla: „Az admirális megvetette a nagy megosztottságot a keresztények között, és vallási békére vágyott. Gyűlölte azt, ha elítélték, üldözték a másként gondolkodó hívőket és azokat, akik a keresztyén hiten kívül álltak.”

A 2007-es év során számos megemlékezésre került sor Hollandia szerte. A február 11-i évforduló alkalmából a magyar nagykövet adott díszebédet a de Ruyter család tagjai és rangos holland vendégek részvételével. Márciusban Vlissingen városában került sor az emlékév megnyitójára Beatrix királynő jelenlétében. A nagytemplomi ünnepély eladója beszédében kitért a magyar prédikátorokra is. Hágában, Amszterdamban és sok más városban kiállításon mutatták be a tengernagy életét, benne a magyar epizóddal. Július elején nagyszabású nemzetközi flotta-felvonulásra került sor Vlissingenben és a kikötő bejáratánál levő de Ruyter szobornál emléktáblát helyezett el a hollandiai magyar protestáns közösség, amelynek vezetői, élükön Tüski Istvánnal és családjával, illetve Tóth Miklóssal, oly sokat tettek azért, hogy a tengernagy bátor cselekedete mind szélesebb körben ismertté váljon.

A 26 magyar prédikátor kiszabadítása jelentős lépés volt a tolerancia, a vallás-szabadság kivívásának folyamatában Magyarországon is. Érdemes megemlíteni, hogy talán ezen elvek jegyében is került sor arra, hogy 1991-es magyarországi látogatása során a debreceni nagytemplomból kijövet, II. János Pál pápa virágot helyezett el az 1895-ben emelt de Ruyter emlékoszlopon.

De Ruyter admirális szobra szülővárosában, Vlissingenben

Az 1671-81 közötti magyarországi ellenreformáció idején 1674. március 5-én több, mint 700 protestáns hitvallót idéztek a Pozsonyban felállított különbírószág elé: mintegy 300 pap, tanító jelent meg a tárgyaláson. A bíróság felségsértéssel, hazaárulással, a katolikus egyház megsértésével vádolta őket, egyben követelték „bűneik” beismerését és áttérésüket is. A kínzások és kegyetlenségek többeket megtörttek, akiket aztán „kegyelemből” gályarabságra ítélték.

A legállhatatosabbakat kisebb csoportokban várbörtönökbe vitték. 42 papot Nápolyba hurcoltak, de közülük csak

Gályarab prédikátorok

32 maradt életben, akiket eladtak gályarabnak. Sorsuk nagy visszhangot keltett Európa protestáns országaiban. Gyűjtés indult kiszabadításuk érdekében, és ez többszöri kísérlet után végül Hollandiának sikerült 1676. február 12-én.

A személyenkénti 100 talléros váltságdíjat a bécsi holland követ fizette ki, és maga Michael de Ruyter admirális ment értük Nápolyba, hogy levesse róluk a bilincset és holland hajóra szállíttassa őket. „Sok győzelmet vívtam életemnek

minden rendiben ellenségeim felett, de az én legfényesebb diadalom, mellyel Krisztusnak ártatlan szolgáit az elviselhetetlen terhek alól kiszabadítottam” – ezek voltak a holland tengernagy híres szavai. (A hamis perrel kezdődött szenvedéseik leírása még 1676-ban, Halléban megjelent két volt gályarab prédikátor: Tobias Masnicus és Jan Simonides tolmácsolásában.)

A gályarabok debreceni emlékművét egy gazdag debreceni özvegyasszony kezdeményezésére 1895-ben állították fel. Az emlékművet – mintegy bocsánatkérő gesztusként – 1991. augusztus 18-án II. János Pál pápa is megkoszorúzta.

ISTENTISZTELETI NAPTÁR

JANUÁR

14	12:30	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	
15	11:00	LJUNGBY	Szt István tmpl /S:t Stephans kka	
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat. kka	
20	18:30	BORÅS	Hässelholmskyrkan	
21	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	
22	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	
28	12:30	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	
	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	
29	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.kka.	

ÁPRILIS

30-31-01	HOLZHAUSEN	Protestáns Szövetség Presbiteri konferenciája		
07	12:30	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	úrvacsora
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	úrvacsora
08	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	Húsvét úrv.
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	úrvacsora
13	18:30	BORÅS	Hässelholmskyrkan	úrvacsora
14	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	úrvacsora
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	úrvacsora
15	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	úrvacsora
21	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	úrvacsora
22	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.kka.	úrvacsora
	17:00	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	úrvacsora

FEBRUÁR

11	12:30	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	úrvacsora
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	úrvacsora
12	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	úrvacsora
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	úrvacsora
17	18:30	BORÅS	Hässelholmskyrkan	úrvacsora
18	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	úrvacsora
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	úrvacsora
19	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	úrvacsora
25	12:30	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	úrvacsora
	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	úrvacsora
26	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.kka.	úrvacsora

MÁJUS

12	12:30	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	
13	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	
18	18:30	BORÅS	Hässelholmskyrkan	
19	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	
20	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	
26	12:30	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	úrvacsora
	16:00	ESKILSTUNA	Mariakyrkan	úrvacsora
27	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	Pünkösöd úrv.

MÁRCIUS

03	12:30	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	
04	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	
10	15:00	TALLINN	Toomkirik	Összekövte a Stockholmi Magyar Kamarakórus vendégzereplésével
16	18:30	BORÅS	Hässelholmskyrkan	
17	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	
18	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	
23-24	TÁNGAGÄRDE	Gyül.Oth. Tanga Alapítv., Orsz. Küldöttgyűlés		
25	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.kka.	
	15:00	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	
	18:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	

JÚNIUS

03	11:00	TÁNGAGÄRDE	Trogared-kápolna	úrvacsora Konfirmáció
09	12:30	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	úrvacsora
	13:00	TALLINN	Toomkirik	úrvacsora
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	úrvacsora
10	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	úrvacsora
	13:00	HELSINKI	Dómtemplom kápolnája	úrvacsora
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	úrvacsora
15	18:30	BORÅS	Hässelholmskyrkan	úrvacsora
16	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	úrvacsora
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	úrvacsora
17	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	úrvacsora
23	12:30	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	
	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	
24	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	
30	14:00	TÁNGAGÄRDE	Trogared-kápolna	Esketés

A 2012. ESZTENDŐRE

TEMPLOMOK / helyiségek,
ahol istentiszteleteinket tartjuk

BORÅS	Hässelholmskyrkan	Väglängsgatan 3
ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4
GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4
HELSINGBORG	EFS-kyrkan	Bruksgratan 27
HELSINKI	Alppila-templom	Kotkankatu 2
HALMSTAD	Andersbergskyrkan	Grönevångstorg
JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	Toraplan
KRISTIANSTAD	Magyar Ház	Norra vägen 2
LJUNGBY	Szent István templom	Bolmstadsvägen 21
MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1
SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1
STOCKHOLM	Franska Ref.kka.	Humlegårdsgatan 13
TALLINN	Toomkirik	Kiriku plats 1
TAMPERE	Kaleva-templom	Liisanpuisto 1
TÁNGAGÄRDE	Gyülekezeti Otthon	40-es út Äspered felé
VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	Pettersbergsgatan 32
VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradvägen 4

A nyári szünidőben csak kivételes esetben tartunk istentiszteletet. A rendszeres szolgálatok sora júliusban és augusztusban szünetel.

OKTÓBER

06	13:00	TALLINN	Toomkirik	úrvacsora
07	13:00	HELSINKI	Alppila	úrvacsora
13	12:30	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	úrvacsora
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	úrvacsora
14	11:00	LJUNGBY	Szent István tmpl.	úrvacsora
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	úrvacsora
19	18:30	BORÅS	Hässelholmskyrkan	úrvacsora
20	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	úrvacsora
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	úrvacsora
21	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	úrvacsora
27	12:30	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	úrvacsora
	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	úrvacsora
28	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	úrvacsora

NOVEMBER

10	12:30	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	
	18:00	KRISTIANSTAD	Magyar Ház	
11	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	
16	18:30	BORÅS	Hässelholmskyrkan	
17	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	
18	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	
24	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	
25	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	
	17:00	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	

SZEPTEMBER

Aug. 31-	REVFULÖP	Protestáns Szövetség konferenciája	
Szpt. 01-02	RÉVFULÖP	Protestáns Szövetség konferenciája	
15	12:30	VÄXJÖ	Johanneskyrkan
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan
16	11:00	LJUNGBY	Szent István templom
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka
21	18:30	BORÅS	Hässleholmskyrkan
22	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan
23	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan
29	12:30	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan
	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan
30	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.

DECEMBER

01	13:00	TALLINN	Toomkirik	úrvacsora
02	13:00	HELSINKI	Alppila	úrvacsora
08	12:30	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	úrvacsora
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	úrvacsora
09	11:00	LJUNGBY	Szent István templom	úrvacsora
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	úrvacsora
14	18:30	BORÅS	Hässelholmskyrkan	úrvacsora
15	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	úrvacsora
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	úrvacsora
16	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	úrvacsora
22	12:30	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	úrvacsora
	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	úrvacsora
23	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	úrvacsora
25				Karácsony

Kovács Gyula
1940-2011

Délnyugat-Magyarországon, a Zala megyei Lovásziban született 1940. június 5-én, Kovács István és Pusztai Szidónia első és egyetlen fiúgyermekéeként, akit sorban Mari-ka, Gizella és Rozália lánytestvérei követtek. Rövid ideig élvezhette a gyermekkor gondtalanságát, hiszen a család szegény volt, s ezért a hét osztály elvégzése után a 14 éves kis Gyula munkába állt a kemény fizikai próbára tevő útépitésnél. Első fizetéséből cipőt vett édesapjának! Ez a gyermekkorából hozott segítőkész lelkület jellemezte őt egész életében. 16 éves volt, amikor Magyarországon 1956. október 23-án forradalom tört ki. Az csak a legtermészetesebb, hogy Gyula minden más fiatalhoz hasonlóan maga is részt akart venni és részt is vett a forradalomban. Hogy pontosan miként, azt nem tudjuk, de azt igen, hogy fegyvereket szereztek, s később épp ezért kellett menekülniük. Az akkori Jugoszláviába sikerült átjutniuk, ahol munkatáborba küldték őket. Nehéz másfél évnyi jugoszláviai tábori élet után egy svéd küldöttség jóvoltából 1958-ban Svédországba került. A Göteborghoz közeli Kungälvben hegesztő-tanfolyamon vett részt, s hamarosan munkát is kapott a már akkor világhírű svéd golyóscsapágy-gyárban az SKF-ben. Ez volt a nyitánya a három évtizedes svédországi karrierjének. Röviddel azután, hogy pályája egyenesbe jött, családot alapított: megismerte és feleségül vette Laila Andersont, akitől aztán 5 gyermeke született: Éva, Rózsi, Teréz, Susanna és Mikael. Együttlétük viszonylag rövidéletű volt, hiszen a 70-es évek elején már elváltak, s a gyermekek bizony apjuk nélkül kellett felnévelkedjenek. 1971-ben megismerte Anna-Máriát, aki 1975-ben máso-

dik felesége lett. Házasságukból két lány született: Annika és Erika. Gyula ebben az időben végezte sorkatonai szolgálatát, s a hadseregben a konyhán elsajátította a szakácsmesterséget. Nem véletlen, hogy szeretett főzni és szeretett enni is. Második házassága közel húsz évig tartott, s bár 1994-ben elváltak, ugyanabban az utcában, éppen csak néhány lépcsőházzal odébb költözött, s a kapcsolat mindvégig megmaradt közöttük. Minekutána 1992-ben agyalapi mirigy-daganatot fedeztek fel nála, s ezt súlyos műtéttel sikerült eltávolítani, Gyulát betegnyugdíjazták, s nagy szomorúságára ott kellett hagynia munkahelyét és munkatársait egyaránt. Ennek ellenére igen tevékeny maradt, de immár kedvtelésének élt. Már tizenéves korában megtanult fában faragni, amit idővel egészen művészi szinten művelt. Hihetetlenül pontosan tudta a legkisebb részleteket is kidolgozni, s éppen ezt a képességét csodálta meg mindenki, aki munkáit látta vagy azokhoz hozzájutott. Kana-lakat, késeket, villákat, kelyheket, mindenféle háztartási- és dísz tárgyat, ékszereket faragott különféle fafajtákból, s gyönyörködött bennük. De nemcsak gyönyörködött bennük, hanem nagylelkűen számos barátjának és ismerősének odaajándékozta ezeket. Másik nagy szenvedélye a kertészkedés volt. Kiskertje lett szinte második otthona, ahol virágokat, zöldségeket, sőt, szőlőt is termesztett, s ide hívta meg ismerőseit és barátait egy-egy ízletes rostonsültre vagy hatalmas üstjében főtt kiadós gulyás-partira is. Szerette a természetet, hozzáértéssel szedte a különféle gombákat és erdei gyümölcsöket. S hogy mindezt az örömet megossza más-sal is, 2006-ban Magyarországon megismerte az akkor már özvegyen maradt Pap Erzsébetet, akivel élet-társi kapcsolatban maradt utolsó napjaiig. Boldog nyugdíjas-éveket éltek együtt. 2008-ban, illetve 2010-ben azonban mindkettőjük-nél rákos megbetegedést diagnosztizáltak, s ettől kezdve egymást ápolva éltek napjaikat. Idén ősszel Gyula kórházba került, s Erzsike pedig hazautazott Magyarországra, hogy elbúcsúzzon szeretteitől, de a betegség őt is ágynak döntötte. Mindketten beletörődtek sorsuk-ba, s mégis boldogok voltak, hogy legalább ezt az utolsó 5 évet egymás mellett és boldogan tölthették. November 12-én Gyula feladta a harcot. Két hete már a Kálltorps-i hospice-ben feküdt beutaltan, ahol gyermekei és hozzátartozói naponta látogatták, s utolsó óráiban

is mellette voltak. Fájdalommal, mégis boldogan emlékezünk Gyulára. Egy egyenes, komoly, és mégis nagyszerű humorral megáldott ember volt. Nem félt a konfliktusoktól, ugyanakkor alaptermészete szerint mindenki iránt jóakarátú és kedves volt. Szeretett táncolni és énekelni, és szerette az életet. Idősebb korára 7 gyermekének és 14 unokájának örvendhetett, s ha különböző okoknál fogva ritkábban is találkozhatott mindegyikükkel, mégis mélységesen szerette őket. Emlékét kegyelettel őrizzük. Isten vele, viszontlátásra!

Abaffy (Molnár) Gizella
1934-2011

Molnár Gizella 1934. július 22-én született Budapesten. Édesapja Molnár István, édesanyja Takács Erzsébet volt, akiknek házasságából Gizella előtt bár született egy kislány és egy kisfiú, de ezek még csecsemőkorukban meghaltak. Ő volt tehát a harmadik gyermekük, de az egyetlen, aki életben is maradt. És minő tragédia: a kis Gizella egyéves volt, amikor édesanyja is meghalt, így hát rokonok nevelték, majd amikor apja újból megnősült, mostohaanyja gyámsága alá került, aki szomorú módon nem volt a legkedvesebb övele. Elemi és középiskoláit Budapesten végezte. 1956-ban, a forradalom évében 22 éves volt, ekkor ismerte meg leendő férjét, Abaffy Zsigmondot, akivel a forradalom leverése után előbb Ausztriába, majd Svédországba disszidált. 1957. január 19-én összeházasodtak, és hamarosan Helsingborg környékén telepedtek le. Itt született első gyermekük, Tamás (1957 szeptemberében), majd Olívia (1959) és Beáta (1961). Abaffy Zsigmond Svédországban egyetemet végzett, mérnök lett, s mint a világhírű ASEA mérnöke, Brazí-

liába került (1965), ahol 8 évet élt családjával együtt. Sao Paulóban nagy társasági életet éltek, rendszeresen eljártak mind a magyar, mind a svéd egyesületek rendezvényeire, egyházi körökbe, gyermekeik pedig a cserkészletbe. Beáta itt látott életében először lyukas zászlót, itt halott először '56-ról, s a gyermekek lassan megértették azt is, hogy mi indította útnak magyarok tízezreit, közöttük szüleiket is – a nagyvilágba. Visszakerülve Svédországba, Abaffy Zsigmond Ludvikában továbbképzőn vett részt, majd munkahelye Törökországba szőlította, ahova természetesen családja is követte. Szorgalmasak, boldogok és sikeresek voltak. Miután Nyugat-Európa legtöbb országába eljutottak, majd 8 évet Dél-Amerikában éltek, s utána Kis-Ázsia következett, joggal érezhették úgy, hogy a fél világot már bejárták s mindent elértek, amit halandó ember elérhet e világon. Ezután már gyermekeik jövőjének biztosítását látták legfőbb feladatuknak, s tanulni az Egyesült Államokba küldték őket. A Törökországban maradt szülők 1978-ban elváltak. Zsigmond ott maradt, Gizella pedig visszaköltözött Svédországba. A család tehát szétszóródott, s Gizella ettől kezdve egyedül élt Helsingborgban. Habár kimagasló, különleges egyénisége volt s ráadásul ez kellemes kinézettel, szép külsővel is párosult, mégis kevés emberrel tartott kapcsolatot, visszahúzódott életet élt, nem kapcsolódott be a svédországi magyarok egyesületi vagy gyülekezeti életébe sem. Férjének élete másfele kanyarodott, Németországba került, s az ENSZ keretében folytatott munkája minden idejét lekötötte, életét kitöltötte. Ha külön-külön éltek is, a szülők számon tartották és nyomon követték gyermekeik életének alakulását, párválasztásukat, család-alapításukat, s boldogok voltak, amikor sorban megszülettek az unokák, akik ma 28, 26, 24 és 18 évesek. A három gyermek szétszóródott a nagyvilágban: Tamás Amerikában, Olívia Norvégiában, Beáta Svájcban él. S most édesanyjuk halála hozta őket össze egy rövid időre, hogy hálát adjanak Istennek eddigi gazdag életükért, nagyszerű szüleikért, s hogy most magukkal vigyék egy áldott jó anya emlékét, kezének simogatását, szívének melegét, tekintetének biztatását, s a reményt, hogy majdan egyszer még együtt lehetnek mindannyian. E helyt fiatalkori arcképét közöljük, hiszen itteni honfitársai többnyire csak ebből az időből emlékezhetnek rá. Isten adjon neki örök békességet!

MEDGIVANDE för kyrkoavgift

till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige

(Egyházi adózásra szóló BELEEGYZÉS a Svédországi
Magyar Protestáns Egyházi Közösség javára)

Härmed ger jag mitt medgivande till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige
att genom Riksskatteverket från och med nästa år och tillsvidare uttaga 1 %
kyrkoavgift beräknad på min kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomst.

(Ezennel beleegyezésemet adom a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösségnek, hogy a kommunális adóköteles
jövedelemre számított 1% -os egyházi adót a jövő évtől kezdődően és a továbbiakban az Adóhivatal útján vonja le.)

Namn:

(Név)

Personnummer:

(Személyi szám)

Adress:

(Cím)

Gata (Utca) / nr (Házszám)

Postadress:

(Postai cím)

Postnr (Postai irányítószám)

Ort (Város)

Datum (Dátum)

Underskrift (Aláírás)

Skicka medgivandet till (A beleegyezést az alábbi címre kell elküldeni):

Josef Tiglezan kamrer 144 52 RÖNNINGE Verandastigen 3/ 5 tr

För att gälla kommande inkomstår måste medgivandet vara insänt **senast den 20 oktober året innan.**

(Ahhoz, hogy a következő adóévtől kezdve már érvényes legyen, a beleegyezést legkésőbb az azt megelőző év október 20-ig kell beküldeni.)

Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige - Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség

Ebben az évben, 2011-ben az Adóhivatal még nem vonja le az 1%-os egyházadót azoktól, akik ehhez beleegyezésüket (medgivande) adták.

Az ehhez szükséges kormányhatározatra csak a jövő évben, 2012-ben számíthatunk.

Ezért kérjük, a 2011. évi hozzájárulását mindenki az eddig megszokott módon, interneten, vagy a mellékelt PlusGiro befizető szelvény által küldje be.

NÉHÁNY TUDNIVALÓ AZ 1%-OS EGYHÁZADÓRÓL ÉS ANNAK AZ ADÓHIVATAL ÁLTALI BEGYŰJTÉSÉRŐL

ÁLLAMI SEGÍTSÉGGEL VAGY ANÉLKÜL

A Svéd Egyházzal szóló törvény előírja, hogy tagjai egyház-adót fizetnek, s ezt a kommunális adóval együtt az Adóhivatal vonja le. A más egyházakra vonatkozó felekezeti törvény nem ír elő egyházadót, hanem annak megállapítását és beszedési módját az illető egyházakra bízta. A törvény ugyanakkor lehetőséget ad arra, hogy az egyházadó begyűjtéséhez más egyházak is igénybe vegyék az állami segítséget, azaz az Adóhivatal általi levonást.

AZ ÖNKÉNTESSEGRE ÉPÍTENI NEM LEHET

2000-től egyházi közösségünkben a lelkeszt már nem a Svéd Egyház alkalmazza, s az egyházadót nem az Adóhivatal vonja le. Az akkori egyházvezetés a megoldást a tagokra bízta, s az önkéntességre és a lelkiismeretre apellált. Az azóta eltelt tíz év tapasztalata azt mutatja, hogy az egyházadó befizetésének önkéntességi és lelkiismereti alapon való elvárása nem reális, és erre jövőt alapozni nem lehet.

SEM IDE, SEM ODA NEM TARTOZNAK

Kerek számokban: a nyilvántartásunkban szereplő 5500 lélekből csupán 500 fizet hozzánk. Köszönet nekik! Sokan továbbra is a Svéd Egyházhoz fizetnek, vagy a katolikusokhoz, és közülük egyesek ezen felül minket is támogatnak. Köszönet érte! De nagyon sokan vannak olyanok, akik sem ide, sem oda nem tartoznak, és sehova nem fizetnek semmiféle egyházfenntartási járulékot.

TERMÉSZETESNEK TARTJÁK...

Sokan természetesnek tartják, hogy az egyház él és működik, a lelkész a fél országot keresztül-kasul járja és istentiszteletet tart, keresztek, esket és temet, kátét oktat, konfirmál, kórházba látogat, öregeket keres fel, előadásokat tart stb. Természetesnek tartják, hogy a gyülekezeti autó két-három évenként kicserélődik, hogy a tágagárdei gyülekezeti otthon időnként megújul, hogy megjelenik az Új Kéve, hogy küldötteink ott vannak különféle konferenciákon, hogy a szerezetszolgálat sokgyermekes családokat segít, s ha baj van, ott vagyunk a Nyikó-mentén és Kárpátalján, szerető szívvel és segítő kézzel. Mindezt természetes, de hogy mindezt miből tesszük, azon már kevesebben gondolkodnak el.

NEM KÖTELEZŐ VALAHOVA TARTOZNI

A lelkiismereti szabadságról szóló törvény kimondja, hogy *nem kötelező valamely egyházhoz tartozni*. A vallásszabadságról szóló törvény pedig azt hangsúlyozza, hogy *mindenki maga dönti el, hogy mely egyházhoz kíván tartozni*.

RÉSzt VÁLLALNI A KÖZÖS TEHERVISELÉSBŐL

De ha valaki *már eldöntötte*, hogy valamely egyházhoz kíván tartozni, s azt is, hogy melyikhez, akkor *annak az egyháznak és közösségnek a tevékenységében részt kell vállalnia és azt anyagilag is támogatnia kell*. Alapszabályunk ezt így fogalmazza meg: 10.§: Az Egyházi Közösség tagja lehet minden svédországi lakos ... ha *lehetőségei szerint részt vállal az Egyházi Közösség tevékenységében; ha rendszeres anyagi hozzájárulás formájában részt vállal a közös teherviselésből; ha mindezt nyilatkozat aláírásával is kifejezi*.

KINEK VAN JOGA A MÁS ZSEBÉBEN KOTORÁSZNI?

Minden egyes önkéntesen befizetett korona támogatásért köszönet jár! Az persze más kérdés, hogy hozzájárulásunk lehetőségeinkhez

és jövedelmünkhöz képest elégséges-e, méltányosnak mondható-e vagy sem? De rögtön azt is megkérdezhetnénk: közülünk ugyan kinek van joga a más zsebében kotorászni és azt firtatni, hogy kinek mennyi a jövedelme, s ebből mennyi egyházadót fizet?

AZ ADÓHIVATAL ÁLTALI LEVONÁS MÉLTÁNYOS KÖZTEHERVISELÉST BIZTOSÍT

Tíz éves tapasztalat alapján azt mondhatjuk: meg kell próbálnunk, hogy más egyházakhoz hasonlóan az egyházadó begyűjtéséhez állami segítséget kérjünk. Ez a segély pedig abból állna, hogy az Adóhivatal a maga hatalmas adminisztratív gépezetének segítségével és rutinos módján a tagjaink által megadott személyi szám és aláírt beleegyezés alapján mindenkitől a keresetével arányosan és méltányos módon vonná le a járulékot.

AMIT KÉZHEZ KAPTAM, ABBÓL MÁR NEM KELL SEMMIT VISSZAADNOM

Az ilyen formában való adózásnak volna egy lélektani előnye is. Ugyanis ha valamit kézhez kapok, és abból utólag egy részt vissza kell adnom, be kell fizetnem stb, az nyilván rosszul esik. De ha a havi nettó keresetemet úgy kapom meg, hogy abból már minden levonást és tartozást visszatartottak, s amit kézhez kapok, az már mind az enyém, akkor jóleső érzés tudni, mivel rendelkezem, s mire telik nekem, nekünk.

TEMETKEZÉSI ADÓT MINDENKI FIZET

Ha egyháztag, ha nem, ha keresztény, ha nem, legyen valaki buddhista, izraelita, muzulmán vagy ateista, temetkezési adót akkor is fizet. Ez *nem egyházadó*, hanem a temetők fenntartásához való hozzájárulás.

MIKORTÓL VONJA LE AZ ADÓHIVATAL EGYHÁZADÓNKAT?

Ha 2012-ben, október 20-ig elküldjük vagy leadjuk az országos pénztárosnak a Beleegyezést igazoló MEDGIVANDE-lapot, akkor 2013-ban a kommunális adóval együtt egyházadó címén már levonják jövedelmünk adó alá eső részének 1%-át.

2012-BEN IS MÉG A KÉZHEZ KAPOTT JÖVEDELEMBŐL FIZETÜNK EGYHÁZADÓT

Ebben az évben, de még 2012-ben is a PlusGiro-szelvénnyel fizetjük be évi járulékunkat. A Küldöttgyűlés ennek alsó értékeit kis jövedelműeknél évi 500 koronában, átlagkeresetűeknél évi 1000 koronában, átlagon felül keresőknel évi 2000 koronában állapította meg. Az ezen küszöbértékeket befizetőket 2012-ben választóképes és választható fenntartó tagjainknak tekintjük.

AKIK NEM ADÓT, DE TÁMOGATÁST FIZETNEK

Azokra vonatkozóan, akik 2012-től nem az 1%-os adót fizetik, hanem a kézhez kapott keresetükből fizetnek legalább a küszöbértéket elérő járulékot, a Küldöttgyűlés úgy döntött, hogy ezeket is tekintsük tagoknak, ugyanúgy azokat is, akik adójukat a Svéd Egyházhoz fizetik be, s ezt adóbevallási lapjuk által igazolják.

EZT A LAPOT a szaggatott vonal mentén levághatjuk, majd a túloldalán levő beleegyezési űrlapot (MEDGIVANDE) kitöltve és aláírva, borítékba téve és felbélyegezve országos pénztárosunk címére küldhetjük.

HALMSTADIAK TANGAGÄRDÉN (Folytatás a 3. oldalról)

Az asszonyok jóvoltából ételkülönlegességekben, ízletes csemegékben, finom süteményekben bővölködtünk, de a jó hangoláshoz megköstölhattuk Harmath Laci szapáriligeti nedűjét is. És volt, aki meglepetéssel szolgált.

Lázár Márton például 20 üveg saját pergetésű mézzel állított be Tangagärdére, hogy eladja, s arra kért, hogy az ebből befolyó összeget juttassuk el karácsonyi ajándéknak a Bøjte Csaba vezette dévai Szent Ferenc Alapítvány torockói gyermekotthonába.

Ennek előzménye az, hogy a nyári bukovinai-erdélyi utunkon Torockóra érve, Mocos Magdi felajánlotta első nyugdíját a gyermekek megsegítésére. Nagylelkűségén felbuzdulva az utastársak rögtönzött gyűjtést rendeztek, s ehhez Lázár Erzsébet egymaga 1000 euróval, azaz közel tízezer svéd koronával járult hozzá, Isten iránti hálából, hogy számos műtétje ellenére meg tudta járni a csíksomlyói búcsút. A legjobbkor érkezett nemvárt segítség volt ez, mert az adományból a gyermekotthon számára biztosítani lehetett egész télire a tüzfűt.

Volt, aki a már felnőtté vált gyermekeinek játékait És van, aki egy-egy zsák ruhát, más pedig néhány száz koronát kíván eljuttatni, mindegy hogy Magyarországra vagy Erdélybe, a fontos az, hogy rászorulókhöz.

Semmi különösebb programot nem készítettünk a tongai találkozóra, s mégis olyan kedvesen, és olyan békességesen telt el a két és fél nap, hogy a társaság alig akart hazamenni. És mi kellett ennek a találkozásonak a megszervezéséhez? Egy ötlet és egy elhatározás. A többi magától adódott. Mert mindig akad egy-két nyugdíjas vagy épp munkaszüneti napon levő ráérő személy, aki egyszerűen beül az autójába, előző délután áttelefonál a szomszédjának vagy ismerősének, s néhány óra múlva már együtt kanyarognak a hallandi dombháton, a Viskan vagy a Nissan mentén, s rövidesen megérkeznek – Tangagärdére.

„Isten hozott!” – áll a bejárat fölötti táblán, s aki idáig elért, tudja, hogy haza érkezett, a gyülekezeti házba, közös Otthonunkba.

(MVP)

új kéve

ISSN 1400-8998

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi
Közösség lapja – Az Északon élő magyarok
ökumenikus fóruma
(Ungerska Protestantiska Samfundets tidning
Ungrarnas ekumeniska forum i Norden)

(Elképzelés szerint) megjelenik évente 4 szám
(Enligt planeringen utkommer 4 nr per år)

Nr. 4, årgång XIX. évfolyam 4. szám
December 2011 december
Felelős kiadó (Ansvarig utgivare)
a Protestáns Egyháztanács (Kyrkorådet)

Szerkesztő (Redaktör)
Molnár-Veress Pál
Tångagärde 136
S-523 98 HÖKERUM /Svédország/
Telefon/Fax: +46-(0)33-275 022

E-mail: ujkeve@keve.se
Honlap (Websida): www.keve.se

Nyomda:Graphic City Trading AB
Borås, N. Långgata 47 Tel: 033-12 30 87
Példányszám (Upplaga)
900

Egyházfenntartási járulékot fizető
tagjainknak a lapot ingyen küldjük.

Az Új Kéve iránt érdeklődő más
olvasóinkat kérjük, tájékoztatásért
forduljanak **Tiglezán József**
országos pénztárosunkhoz:
144 52 RÖNNINGE, Verandastigen 3, 5 tr
Mobil: 070-482 86 57

Egyházi Közösségünk
Plusgiro számlaszáma:

Ungerska Protestantiska Samfundet
Plusgiro 602047-3

Tångagärde Gyülekezeti Otthon Alapítvány
Plusgiro számlaszáma:

Stiftelsen Tångagärde Församlingsgård
Plusgiro 25534-9

**MÁS ÉSZAKI/BALTI ORSZÁGOKBAN
ÉLŐ MAGYAR GYÜLEKEZETEK
MEGBÍZOTT VEZETŐI**
(A szolgálatot alkalmanként meghívott lelkész végzi)

ÉSZTORSZÁG – Tallinn
BÁN ISTVÁN
EE-75326 KARLA Ra vald, Harjumaa
Lodjapuu tee 10-1 Mobil: +372-5069642

FINNORSZÁG – Helsinki
NAGY GÁBOR
SF-10300 KARJAA Kauppiaankatu 32
Tel: +358-19231242 Mobil: +358-409607559

A Tolken partján (Imreh Éva felvétele)

Köszönjük híveinknek
az elmúlt esztendőben tanúsított
erkölcsi és anyagi támogatást, mellyel
lehetővé tették az öt és fél évtizede fennálló
svédországi magyar lelkigondozás eddigi működését
és jövőbeni fenntartását. Tisztelettel kérjük,
továbbra is támogassák azt a munkát, melyet
egyházi közösségünk a nemzet egészének
szolgálatában végez.

Kegyelemteljes Karácsonyt,
békés, boldog Új Esztendőt kívánunk
híveinknek, az Új Kéve olvasóinak,
minden jóakarátú embernek!

Az Egyháztanács